

7 Závěr

Z prováděného průzkumu je zřejmé, že obyvatelé České republiky jsou poměrně otevření novým technologiím, což je patrné ze zvyšování oblíbenosti nových nosičů záznamu, nových forem přenosu signálu, ale také ve využití nových technologií pro vytváření pirátských nahrávek. Dochází k neustálému střetávání vydavatelů audiovizuálních děl a jejich uživatelů, což urychluje další rozvoj technologií v této oblasti.

Nabídka v oblasti audiovizuálních trhů se ustavičně mění a rozšiřuje, poptávka je odvozena především od cenové dostupnosti jednotlivých nosičů a technologií.

U obou sledovaných odvětví ekonomických činností (tedy činností v oblasti filmů a videozáznamů – OKEČ 92.1 a rozhlasových a televizních činností – OKEČ 92.2) došlo v letech 2000–2003 ke snížení počtu podniků zhruba o 30 %. Zatímco ve filmových a video činnostech zůstal celkový počet zaměstnanců přibližně stejný, u rozhlasových a televizních činností došlo k jeho významnému snížení. Výrazně se zvýšila produktivita práce v obou odvětvích, o necelých 125 % v OKEČ 92.1 a téměř o 200 % v OKEČ 92.2. V návaznosti na to se zvýšily také průměrné mzdy, v obou odvětvích přibližně o 50 %. Celkové tržby podniků rozhlasových a televizních činností vzrostly ve sledovaném období o jednu třetinu (průměrné tržby na jeden podnik se zvýšily dvojnásobně), u podniků zabývajících se činností v oblasti filmů a videozáznamů byl tento růst výraznější – bezmála o tři čtvrtiny (v průměru na jeden podnik jde téměř o dvou a půl násobné zvýšení).

V kinech dochází k poměrně výraznému zvyšování počtu uvedených představení a zároveň množství uvedených premiér, na čemž mají zásluhu především zahraniční filmy, zvláště pak americké. Počet českých premiér stagnuje. Stoupá i celková návštěvnost kin a tedy i počet shlédnutých představení jedním obyvatelem. Zvyšuje se počet multikin, která, oproti menším kinům, nabízejí různé doplňkové služby, při promítání filmů se využívají kvalitnější technologie a inovace (3D kina, v zahraničí již i 4D a dokonce 5D kina), a proto lze očekávat, že návštěvnost kin bude i nadále růst.

V České republice vysílá dlouhodobě více než 70 rozhlasových stanic, z toho 5 veřejnoprávních. Permanentně se zvyšuje počet odvysílaných hodin soukromými i veřejnoprávními stanicemi. U veřejnoprávního rozhlasu se na zvyšování objemu vysílání podílí především hudební pořady, zprávy a informativní pořady a zábavné pořady. Výrazně se zvyšuje objem reklamních pořadů. Tržby veřejnoprávních rozhlasových stanic zůstávají v průběhu let stabilní.

V Česku existuje více než 300 televizních stanic, z toho pouze 2 veřejnoprávní a zbytek soukromých. Obě veřejnoprávní televizní stanice mají celostátní pokrytí a vysílají 24 hodin denně. Zhruba $\frac{1}{2}$ vysílacího času zabírají kinematografické filmy a televizní hry spolu se zprávami, naučnými a vzdělávacími pořady, jejichž objem vysílání ovšem od roku 1999 významně poklesl. V posledních letech výrazně roste počet odvysílaných hodin hudebních pořadů a mírný růst zaznamenáváme i u sportovních pořadů.

Základním posláním veřejnoprávních médií (ať již televize nebo rozhlasu), vzhledem k tomu, že jsou z rozhodující části financovány z koncesionářských poplatků, má být služba veřejnosti, tedy zvyšování její informovanosti, vzdělanosti a kultury. Navzdory tomu se neustále snižuje podíl zpráv a vzdělávacích a naučných pořadů ve vysílání. Toto je markantní zejména u televizních stanic, kdy objem jejich vysílání poklesl ve sledovaném období zhruba o 15 %. U rozhlasových stanic se sice v absolutních číslech množství vysílaných zpráv, informativních a vzdělávacích pořadů zvýšilo, ale jejich podíl na celkovém vysílání poklesl o více než 5 procentních bodů.

Snižuje se množství prodaných zvukových nahrávek zejména v důsledku značného rozšíření pirátského pořizování kopií. Naprostou většinu prodaných zvukových nosičů tvoří kompaktní disky, více než polovina je s českou hudbou. V návaznosti na pokles prodeje zvukových nahrávek se snižují i celkové příjmy jejich vydavatelů.

Na trhu nosičů obrazového záznamu zaujímá přední místo prodej a půjčování DVD disků, které postupně stále více zastiňují prodej videokazet. Tento trend se

promítá i do tržeb vydavatelů. Příjmy z prodeje a půjčování DVD disků prudce rostou, zatímco u videokazet klesají, zejména v posledních dvou letech. Podobný vývoj můžeme pravděpodobně očekávat i do budoucna, dokud se neobjeví nové ještě kvalitnější a cenově dostupné nosiče.

Jak se bude vyvíjet objem prodeje zvukových a obrazových nahrávek záleží na tom, kdo lépe uspěje ve výše zmiňovaném střetu mezi vydavatelem a uživatelem audiovizuálních děl, zda se podaří zabránit šíření nelegálních kopií, či nikoliv. Opětovnému zvýšení prodeje by mohlo pomoci výraznější snížení ceny obrazových a zvukových nahrávek tak, že pro uživatele bude akceptovatelné investovat tuto částku do kvalitnějších originálních nahrávek, než si pořídit levnější, avšak méně kvalitní, pirátskou kopii.

Téměř každá domácnost u nás vlastní televizní přijímač, skoro 2/3 domácností videorekordér a zhruba desetina z nich DVD přehrávač. V průběhu let však dochází k nahrazování zastaralých technologií novými a lepšími, zvyšuje se tedy kvalita vybavení. Postupně začínají lidé nahrazovat záznamy na VHS kazetách kvalitnějšími na DVD discích, roste tedy podíl domácností vybavených DVD přehrávači a v poslední době i DVD rekordéry. S tím také souvisí nárůst výdajů za nákup zboží a služeb z oblasti audiovizuálních trhů. Ty nyní tvoří necelé jedno procento z celkových ročních výdajů domácností, ale každoročně se tento poměr mírně zvyšuje. Zvyšuje se také podíl těchto výdajů na celkových výdajích na kulturu a sport.

Nejvýznamnějšími trendy posledních let promítajícími se do oblasti audiovizuálních trhů jsou rozvoj technologií a komercializace. Lze předpokládat, že tyto tendence budou významně ovlivňovat celou ekonomiku, a tedy i všechna odvětví audiovizuálních trhů, i v následujících letech. Pro všechny subjekty audiovizuálních trhů je důležité tento vývoj sledovat a být schopen se mu přizpůsobit a pružně na něj reagovat.

Rychlý rozvoj nových technologií vytváří nové možnosti pro vývoj audiovizuálních trhů, na což jsou výrobci nuceni reagovat inovacemi, zvyšováním kvality svých výrobků a poskytováním kvalitnějších služeb. Audiovizuální sektor ovlivňuje především vývoj v oblasti digitálních technologií a osobních počítačů.

Počítačové technologie umožňují přehrávání filmových záznamů, internet nahrazuje běžné televizní a rozhlasové přijímače, mobilní telefony umožňují přehrávání hudebních záznamů apod. Nové technologie, dostupné široké veřejnosti, umožňují lidem samostatně provádět některé úkony, které bylo dříve nutno svěřovat do rukou odborníků, a bylo k nim zapotřebí speciálních, velmi drahých, zařízení. Jako příklad můžeme uvést možnost nastříhat si video na osobním počítači.

Komerencializace zasahuje do všech oblastí audiovizuálních trhů, nejvýznamněji se patrně projevuje ve veřejnoprávních médiích, kdy jejich prvotní poslání – poskytování informací ustupuje komerčním zájmům. Snižuje se množství vysílaných zpráv, vzdělávacích a kulturních pořadů a naopak roste doba vysílání hudebních a zábavných pořadů a v neposlední řadě také reklamy. Tržními principy jsou stále více ovlivňovány i veřejnoprávní subjekty.